

Za gospodarje

Maribor, dne 7. junija 1933.

Trgovski odnošaji med Jugoslavijo in Avstrijo zopet urejeni.

Zadnjič smo poročali o gospodarskem sporu med našo državo in Avstrijo. Jugoslavija je bila prisiljena, da je tudi ona zaščitila svoje koristi napram Avstriji in je prepovedala uvoz raznega avstrijskega blaga. Ta prepoved je avstrijsko industrijo hudo zadel in je Avstrija takoj pričela pogajanja za odstranitev spora, ki je bil dne 1. junija poravnani in so zopet obnovljeni med obema državama redni trgovski odnošaji. Avstrijska vlada je pristala na to, da postopoma ukine vse uvozne omejitve, ki jih je uvedla v prometu z Jugoslavijo v nasprotju z določbami veljavne trgovinske pogodbe. Tako je že odobrila za 6. junij uvoz 1850 živih debelih svinj in 10.500 zaklanih svinj, nadalje 100 glav velike živine in 300 telet, od 13. junija dalje pa bo vzpostavljeno redno stanje, kakor je določeno v trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Avstrijo, odnosno v dodatnem sporazumu.

Prav težko je avstrijska vlada sprejela zahtevo jugoslovanske vlade, da ukine prepoved uvoza zelenjave iz Jugoslavije ter je pristala na to, da zopet dovoli uvoz v obsegu 130 odstotkov one količine, ki je bila uvožena iz Jugoslavije v Avstrijo leta 1931. Glede graha in fižola je pristala Avstrija na neomejen uvoz, vendar pa proti primerni zamenjavi ali odškodnini z avstrijskim blagom.

★

Kaj je to mešanec ali kompost?

Mešanec je prirodno gnojilo. To ni nič drugega, kakor mešanica najrazličnejših organskih (živalskih in rastlinskih) odpadkov, katere kupičimo za daljšo dobo dveh do treh let, da se te tvarine dobro razkroje in sprstene.

H kompostu spadajo odpadki: ulično blato, odpadki sena, slame, kri, rogovi, kosti, plevel, volna, listje, travna ruša, mah, drob ubitih živali itd. Dalje spadajo sem odpadki z gospodinjstva in iz kuhinje: leseni pepel, ostanki jedil, olupci, saje, perje, dlaka itd., tudi gnoj zajcev, koz, perutnine, pa tudi zgoreli hlevski gnoj. Vse te snovi odlagamo po možnosti na senčnatem in skritem mestu.

Ko imamo že teh tvarin dovoljno množino, jih spravimo na kup do višine 1 m, širine pa 1½ m pri osnovi, a proti vrhu se širina malo zožuje. Dolžina kupa se ravna po količini materiala in po velikosti prostora. Površina na vrhu ni ravna, ampak je kadunjasto vdrtá, da lahko mešanec zalivamo z gnojnico, kar jako povoljno vpliva na njegovo vrednost.

Dobro je tudi, da med to razno šard enakomerno po površini potrosimo živga apna, ki mora biti v prah razpadlo. Apno pospešuje brzi razpad organskih snovi v mešanec.

Mešanec moramo vsako leto dva do trikrat premetati; poleti 1–2krat, a pozimi enkrat. Pri premetavanju pozimi je treba paziti, da ves ta material dobro premešamo in da snovi, katere so bile prej na dnu, pridejo sedaj na vrh.

Na tak način oskrbovani mešanec je po dveh, kvečjemu po treh letih dobro razkrojen in goden za uporabo. V mešanec so take hranilne snovi in v taki obliki, da jih bilke lahko takoj izkoriste.

Velikega pomena je kompost v gospodarstvu. V količakaj urejenem gospodarstvu ne bi smelo manjkati mešanca. Kakor v vrtnarstvu, ki sploh ne more obstojati brez mešanca—tako tudi v kmetijstvu za gnojenje travnikov, sajenje sadnega drevja in sploh pri vseh panogah kmetijstva.

Vsak gospodar bi si lahko pripravil po ceni take vrste gnojilo, ko se pa pri nas na kmetih najde mnogo takih odpadkov, brez vsake vrednosti, katerih bi se v to svrhu koristno poslužili.

Da bi pa imeli vsako pomlad na razpolago kup godnega komposta, uredimo to tako, da imamo tri kompostne kupe: enega godnega za uporabo, enega od prejšnjega leta, a enega bi šele pripravljali.

V K—r.

★

Sprejemni pogoji

za banovinsko kmetijsko šolo v št. Jurju ob južni žel.

za šolsko leto 1933-34, ki se začne dne 2. oktobra 1933 in traja deset mesecev:

1. Sprejme se okrog 30 prosilcev in siter v prvi vrsti kmetske sinove, za katere se predvideva, da ostanejo na domačih kmetijah.

2. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 20 let stari, izjemoma se sprejme tudi starejše, ako se predvideva posebna marljivost in discipliniranost.

3. Prosilci morajo dovršiti vsaj 4 razrede oziroma oddelke osnovne šole s pozitivnim uspehom.

4. Mesečna oskrbovalnina znaša Din 25 do 300, ker dovoljuje kr. banska uprava potrebnejšim delne štipendije. Tudi sreski kmetijski odbori podeljujejo prispevke k oskrbovalnini. Zato je najbolje, da oni, ki zaprosijo sreski kmetijski odbor za podporo, vložijo celotno prošnjo za sprejem na zavod potom sreskega kmetijskega referenta, da ve ta glede podpore, koliko je prosilcev v srezu ter da pridejo po možnosti gojenci tudi iz srezov, kjer je le malo absolutov. Prosilci naj se obrnejo tudi na domače pošojilnice in občine za podpore.

5. Lasnoročno spisana prošnja, kolekovana z 5 Din, mora dospeti na upravo zavoda vsaj do srede avgusta. Prošnji naj se priloži: krstni list, domovnica, zadnje šolsko spričevalo, нравstveno spričevalo in obvezo starišev oziroma varuha (kolek 2 Din), da bodo krili vse stroške. Oni, ki prosijo za podporo, naj navedejo v prošnji gospodarsko stanje starišev, županstvo pa lahko koncem prošnje to potrdi, priporoči prošnjo ter navede velikost posestva in višino drž. davka, ali se pa priloži koleka prosto »Uverenje o imovinskem stanju« z na-

vedbo teh podatkov. Tiskovine za to se dobe pri srezih.

Ljudski pravnik.

Obdavčenje koles (bicikljev). V. F. Č.

p. Vr. — Ker se s kolesom ne poškodejo ceste in ker jih v pretežni večini rabijo samo revni sloji, kakor n. pr. delavci, ki se vozijo na delo, ali kmetje, ki gredo po opravkih v mesto, torej ker kolesa niso luksuz, ne morete razumeti, zakaj so obdavčena. Težko bo odgovoriti na to vprašanje, da bi Vas zadovoljili. Vaši pomisleki so tehtni in pametni. Pozabili pa ste pri tem, da je naloga državne oblasti, da skrbi za varnost lastnine svojih državljanov in da je bilo treba omejiti tativne koles, ki so se zadnji čas tako razpasle. Da koristijo imetnikom koles in da jih čimbolj zaščitijo pred tativnamí, so morali uvesti tablice za kolesa, kar pa gotovo ne more biti brezplačno. Kakor smo zvedeli, je obdavčenje koles bilo izvršeno samo zaradi kolesarjev samih in izključno v njihovo korist!

Dolžnost vzdrževanja nezakonskega

otroka. S. A. Trg. Vaša sorodnica ima nezakonskega otroka, starega 3 leta. Nezakonski oče je sin posestnika, ki ima 1½ orala zemlje in odgovarjajoča gospodarska poslopja. Nezakonski oče je dne 30. 1. 1932 umrl. Nezakonski oče je bil obsojen na plačilo mesečne preživnine v znesku 75 Din. Za plačilo tega zneska se nezakonskega očeta ni terjalo, ker je pomagal pri poljedelstvu. Od smrti nezakonskega očeta je preteklo že eno leto in njegova mati odklanja sleherno plačilo preživnine nezakonskemu otroku. Prosite za pojasnilo, na kakšen način bi nezakonska mati dosegla otrokovo preživnino od matere nezakonskega očeta. — Ako je nezakonski oče umrl brez vsakega premoženja, tedaj tudi za otroka ne morete ničesar doseči. Ako pa je imel nezakonski oče premoženje, ki je prešlo po smrti na njegove dediče, tedaj lahko zahtevate od teh plačilo preživnine, vendar samo toliko časa, dokler se podedovana imovina ne izčrpa. Mati nezakonskega očeta ni po zakonu dolžna plačevati za sinovega nezakonskega otroka, vsled česar je ne morete

prísiliti k plačevanju. Prav pa bi bilo po našem mnenju, ako bi mati hotela zlepega plačati kaj za otroka. S tem bi mati nezakoneksag očeta pokazala spoštovanje do spomina umrlega sina in plemenitost do ubogega otroka. Poskusite znova in razložite materi nezakonskega očeta ves položaj. Upamo, da jo boste omehčali in pripravili do tega, da bo vsaj nekaj plačevala.

Spravljanje lesa iz gozda. Zasilna pot. K. F. O. v. P. Imate gozd nad sosedovim travnikom, po katerem spravljate pozimi in v zmrzlem vremenu drva do ceste. Vprašate, če ste dolžni plačati previsoko odškodnino, čeprav ga varujete pred večjo škodo, kakor tudi če Vam to spravljanje drv sosed lahko zabrani, čeprav po svojem svetu ne morete priti do javne ceste. — Iz vprašanja posnamemo, da nimate nobene služnosti za spravljanje lesa iz svojega gozda čez sosedov travnik, ker plačujete za to neko odškodnino. Pretirane odškodnine mu seveda ni treba plačati. Ako sosed ne bi hotel sprejeti odškodnine, ki se Vam zdi primerna, morete isto položiti pri sodišču, kar bo imelo za posledico, kakor da bi sosedu plačali. Ako bi sosed kljub temu tožil in bi mu sodišče priznalo kot primeren oni znesek, ki ste ga Vi pri sodišču položili, bi Vam on moral povrniti vse pravdne stroške. Ako bi Vam sosed ne pustil več spravljati lesa čez svoj travnik, potem zaprosite pri okrajnem sodišču za priznanje zasilne poti. Prošnje utemeljite s tem, da nimate z javno cesto nobene zveze, vsled česar ne morete vršiti v gozdu rednega gospodarstva in ga na gospodarski način ukoriščati. Za priznanje take zasilne poti, ki bo obstajala v služnosti voznje čez sosedov travnik, boste morali plačati primerno odškodnino v 4 tednih po pravomočnosti odločbe. Ta rok za plačilo odškodnine se lahko podaljša na tri leta. Stroške postopanja za določitev take poti boste morali sami trpeti. Pot se bo potem vknjižila in boste imeli za vedno mir.

Pobiranje mostnin. P. J. Sv. J. p. V. Ker so mostnine ukinjene, se Vam čudno zdi, zakaj pobirata isto občini Muta in Marenberg. Ako kdo ne plača, mu vzamejo samolastno klobuk. Vprašate, če še smeta občini nadalje pobirati most-

nino in če imajo dolžni nastavljenec občini zares pravico vzeti klobuk onemu, ki ne plača. — Mostnina za mostove občini Muta in Marenberg je še nadalje in je treba isto plačati. Ako kdo ista ne plača, potem občinski nastavljenec nima pravice samolastno odvzeti klobuka, marveč bi morala občina najprej znesek izterjati upravnim potom. V nobenem slučaju pa Vam ne sme vzeti klobuka, ker istega nujno rabite. Ako Vam klobuka ne izroče zlepega, tožite na izročitev istega, ker vendar ne gre, da bi za one pare občinski nastavljenec neupravičeno zadrževal klobuk, ki je gotovo veliko več vreden. Kljub plačevanju cestnih doklad se ne morete ubraniti plačilu mostnin drugače, kakor da sploh ne hodite čez most, oziroma da se istega kar najmanje poslužite.

Razna obvestila.

Davki in hranilne knjižice. Dravska finančna direkcija v Ljubljani je z razpisom z dne 3. maja 1933 izdala vsem davčnim upravam na svojem področju nastopno okrožnico: »Vodstvo Mestne hranilnice ljubljanske je izjavilo, da je voljno izplačevati na hranilne zneske, ki so jih vlagatelji dolžni na davkih in drugih javnih davščinah, ali da ne more vse naenkrat izplačevati, temveč v nekaj mesečnih obrokih. Vsled tega odrejam: Ako davčni zavezanec ne more plačati, ker res nima gotovine, ima pa hranilno knjižico imenovanega zavoda, naj davčna uprava prevzame knjižico kot poroštvo za zaostanek ter zahteva od hranilnice nakazilo potrebnega zneska. Ko bo celi znesek odplačan, vrnite knjižico zopet stranki. Ako obstoji sum, da je dotična stranka kupila knjižico za nižji znesek nego je vrednost (n. pr. če se glasi na tuje ime), knjižice ni prevzeti, nego je izvesti izvršilno postopanje, samo ako se v takem slučaju drugače ne bi moglo priti do kritja, je knjižico prevzeti. Pomniti je treba, da to velja le samo za knjižice Mestne hranilnice ljubljanske, ne pa za knjižice drugih denarnih zavodov.«

Občinska trošarina na vino. Banska uprava je z okrožnico z dne 11. maja 1933 preklicala svoječasni odlok o navo-

dilih za izvrševanje trošarinskega zakona, s katerim je bilo tudi določeno, da se od vina, ki ga prejme kupovalec naravnost od vinogradnika v množinah nad 50 litrov naenkrat, ne pobere nobena trošarina, torej tudi ne občinska. Ker večini občin primanjkuje denarnih sredstev, je sedaj hanska uprava določila, naj občinski odbori poslej sami sklepajo, ali naj se predmetna trošarina na vino pobira ali ne. Ako občina sklene, da hode pobirala občinsko trošarino od vsega vina, mora sklep na običajni način razglasiti in o tem obvestiti pristojni oddelek finančne kontrole. Tudi so dolžni v tem slučaju zasebniki prijaviti občini vino, ki so ga prejeli neposredno od vinogradnika. V vsakem primeru pa ostane še dalje oproščeno občinske trošarine vino lastnega pridelka, ki ga potroši vinogradnik v isti občini za svoj dom, dalje prevžitkarsko, bernsko in mašno vino v predpisanih količinah.

Sestanek absolventov kmetijskih šol v Ormožu. Na Križevu smo imeli absolventi kmetijskih šol iz ormoškega sodnega okraja sestanek. Tovariš M. Puklavc nam je razložil pomen in cilje Zveze absolventov kmetijskih šol za dravsko banovino v Ljubljani. Potrebo organizacije je utemeljil tovariš L. Janžekovič, ki nam je v značilnih primerih dokazal, da bi se v vprašanih, ki se tičejo ureditve našega kmetijstva, moralo bolj vpoštevati mnenje kmetovalcev, ki delajo praktično v kmetijstvu, ker le taki najbolj čutijo, kje jih čelvel žuli in kje bi bila najbolj nujna potreba preosnove. Z navdušenjem smo si izvolili pripravljalni odbor za ustanovitev podružnice ZAKŠ. Tovariši ormoškega sodnega okraja Vsi, ki še niste, stopite v naše vrste! Absolventi sosednjih srezov! Ustanovljajte podružnice, da bomo vsi organizirani v ZAKŠ. Skupnemu delu za zboljšanje gospodarskega položaja mora in bo sledil uspeh!

Hmeljarjem! Peronospora = ta najhujša sovražnica hmeljske rastline = se sicer še ni javila v naših nasadih, vendar je na pohodu, ker so vremenske razmere za njen razvoj zelo ugodne. Da ne bo prepozno, si šteje Hmeljarsko društvo v svojo dolžnost, da opozarja na neljubega gosta vse svoje člane-hmeljarje, ki se naj pripravijo na obrambno delo. Naj-

učinkovitejše sredstvo zoper peronosporo je bakrenogalična-apnova brozga, ki se prireja za mlade rastline $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ %, za starejše pa 1—1½%, kakor za vinograde. Vsa natančnejša pojasnila dobijo člani Hmeljarskega društva od društvene vodstva.

IV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Žalec v Savinjski dolini, dne 30. 5. 1933. Zaželjeno ugodnejše vreme do sedaj še ni nastopilo. Obile padavine, nizke podnevne in ponočne temperature ter hladni vetrovi ne pospešujejo razvoja mlade rastline in ovirajo nadaljno obdelovanje nasadov. Pri takšnih razmerah se hmelj le počasi dviguje navzgor. V dobrih legah in pri skrbnem negovanju je dorastel 1½—2 m in še čez na visoko. Obče se mora pa konstatirati, da je stanje neenako. Po nekaterih znakih se začinja kazati tudi nekaj zanimanja za ostanke iz leta 1930 in 1929. — Društveni odbor.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg dne 3. junija 1933. Na tem dobro obiskanem trgu so bile cene v splošnem nespremenjene.

Mariborski živinski sejem 30. 5. 1933. Prignanih je bilo 9 konjev, 8 bikov, 102 vola, 227 krav in 14 telet, skupaj 360 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na tem trgu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4 do 4.50 D, poldebeli voli od 3 do 3.50, plemenski voli od 3 do 3.75, biki za klanje od 3 do 3.25, klavne krave debele od 2.25 do 3.50, plemenske krave od 2.50 do 3.50, krave za klobasarje od 1.50 do 2, molzne krave od 3 do 3.75, breje krave od 3 do 3.75, mlada živina od 3 do 4, teleta od 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 223 komadov.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 1 kg od 10 do 12 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telic od 5 do 7 Din, telečje meso I. vrste od 10 do 12 Din, II. vrste od 6 do 8 Din, svinjsko meso sveže od 10 do 16 Din.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!